

ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНІ Й МИСТЕЦЬКО-ПЕДАГОГІЧНІ ЗАХОДИ

ПРОСВІТНИЦЬКО-КОНСУЛЬТАТИВНА ДІЯЛЬНІСТЬ РЕСУРСНОГО ЦЕНТРУ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ВЧИТЕЛЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ І ЛІТЕРАТУРИ СУМСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ А. С. МАКАРЕНКА

Партнерська взаємодія усіх суб'єктів освітнього процесу є пріоритетом Нової української школи, відповідно наявна й потреба підготовки майбутніх учителів на засадах педагогіки партнерства та неперервного професійного розвитку вчителів з урахуванням надбань, спродукованих у взаємодії науки й освітньої практики. Вагомим ресурсом забезпечення інноваційного освітнього простору для професійного й особистісного зростання педагога є інновації, досягнення, згенеровані у творчій, дослідницькій співпраці науковців й освітян.

Діяльність Ресурсного центру професійного розвитку вчителя української мови і літератури Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка (далі – СумДПУ імені А. С. Макаренка) спрямована на потреби майбутніх учителів і вчителів, які працюють, у формуванні й розвитку ключових компетентностей на засадах цінностей педагогіки партнерства і наставництва.

На виконання завдань Центру за дослідницьким і культурно-освітнім напрямками працюють науково-дослідні лабораторії «Академічна культура дослідника» та «Медіакультура вчителя-словесника». Функціонують веб-сторінки Центру (<http://rctpd.sspu.edu.ua/>; <https://www.facebook.com/groups/738691996506908/>), youtube-канал «Медіавчительський кампус»: https://www.youtube.com/channel/UCx-AL3lm3wYbt_E2dRLsLyQ.

Веб-ресурси Центру охоплюють дидактичний інструментарій: навчальні програми мовно-літературних дисциплін, майстер-класи, е-посібники, статті, монографії з актуальних питань фахово-методичної підготовки, формування й розвитку ключових компетентностей. Створюючи і наповнюючи веб-ресурси, дослідники враховують досвід онлайн-освітніх інтерактивних платформ неформальної післядипломної освіти в Україні («Освіторія», EdEra, Prometheus, спільноти відповідального вчителства EdCamp Ukraine, онлайн-платформи неформальної освіти Learn Lifelong.net).

У межах співпраці Центру було апробовано інноваційні форми, методи, технології підготовки майбутніх учителів-філологів, зокрема гостьові лекції, бінарні заняття, вебінари, практикуми, технологія розвитку мовнокомунікативної компетентності майбутнього дослідника тощо. Проведено: вебінар для магістрантів, аспірантів і докторантів «Академічне письмо: потенціал наукової фахової української мови» 22.04.2020 р. (<http://ipood.com.ua/kalendar-podiy/vebinar-akademichne-pismo-potencial-naukovo-fahovo-ukransko-movi/>); вебінари для аспірантів, магістрантів, студентів «Мовна культура дослідника. Культура редагування наукових текстів» 29.04.2020 р. (<http://ipood.com.ua/novini/movna-kultura-doslidnika-kultura-redaguvannya-naukovih-tekstiv-vebinar-dlya-aspirantiv,-magistrantiv,-studentiv/>), «Публікаційна діяльність дослідника на засадах академічної доброчесності» 26.02.2021 р. (<http://ipood.com.ua/novini/publikaciyna-diyalnist-doslidnika-na-zasadah-akademichno-dobrochesnosti-zustrich-z-isteukholderami/>); бінарне заняття для студентів I і II курсу «Академічна доброчесність сучасного дослідника: мовний контекст» 08.10.2021 р. (https://m.facebook.com/story.php?story_fbid=965060180891564&id=100021627728082); гостьова лекція в межах тижня академічної доброчесності «Академічна культура в освітньо-науковому просторі. Місія закладу освіти» 13.09.2021 р. (https://m.facebook.com/story.php?story_fbid=1186253875206289&id=100014650632109) та ін. 26 жовтня 2021 р. для магістрантів та аспірантів Хмельницького національного університету (спеціальності 014 «Середня освіта. Мова і література (англійська)», 011 «Освітні, педагогічні науки», 053 «Психологія») проведено

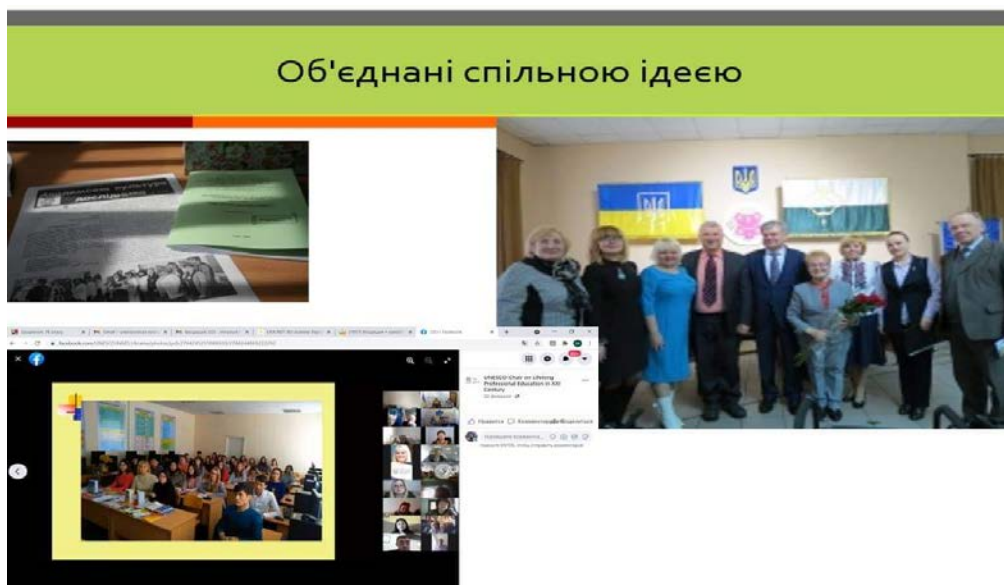
гостьову лекцію «Сучасні тренди публікаційної діяльності дослідника» (<https://sspu.edu.ua/news/gostova-lektsiya-dlya-magistrantiv-ta-aspirantiv-khmel'nitskogo-natsionalnogo-universitetu>).

У взаємодії Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України (далі – ІПООД імені Івана Зязюна НАПН України) та СумДПУ імені А. С. Макаренка проводяться циклічні конференції всеукраїнського і міжнародного рівнів: вебінар «Рідномовна і багатомовна освіта у контексті сталого розвитку суспільства» (спільно з Кафедрою ЮНЕСКО «Неперервна професійна освіта ХХІ століття» НАПН України); щорічні Міжнародні мистецько-педагогічні читання пам'яті професора О. П. Рудницької «Педагогіка мистецтва і мистецтво педагогічної дії» (2005 – 2017 рр.), «Неперервна педагогічна освіта ХХІ століття: досвід, інновації, тенденції» (2018 – 2021 рр.); Міжнародна науково-практична конференція «Культуромовна особистість фахівця у ХХІ столітті» (2018 – 2020 рр.); Міжнародна науково-практична конференція «Академічна культура дослідника в освітньому просторі» (2019 – 2021 рр.); Усеукраїнська науково-практична конференція «Інновації в освіті і педагогічна майстерність учителя-словесника» (2018 – 2021 рр.).

Мета проведення заходів – обмін інформацією/педагогічним досвідом в аспекті формування академічної культури дослідника в освітньому просторі; популяризація результатів наукових досліджень студентів, магістрантів, аспірантів, докторантів, учнів-слухачів МАН, наукових співробітників; презентація науково-методичних напрацювань учителів-дослідників; заохочення

молоді до виконання наукових досліджень на засадах академічної доброчесності, сприяння впровадженню стандартів академічного письма та публікаційної етики.

14-15 травня 2021 року в СумДПУ імені А. С. Макаренка відбулась IV Міжнародна науково-практична конференція «Академічна культура дослідника в освітньому просторі: європейський та національний досвід». Конференцію організовано в рамках виконання проєкту Жан Моне Модуль у СумДПУ імені А.С.Макаренка (Сайт проєкту <https://jmm.sspu.edu.ua/index.php>).

Співорганізатори конференції: Кафедра ЮНЕСКО «Неперервна професійна освіта ХХІ століття»; Рада молодих науковців ІППОД імені Івана Зязюна НАПН України; Університет імені Костянтина Філософа (м. Нітра, Словаччина). У конференції взяли участь освітяни, науковці з інших країн (Польща, Китай, Казахстан, Грузія, Великобританія, Марокко, Таджикистан, Румунія, Еквадор).

Проблематика заходу включала такі аспекти: європейський і національний виміри академічної культури і етики у вищій освіті; текст у дослідницьких парадигмах; комунікативні стратегії і тактики академічної комунікації; формування основ академічної

доброчесності у здобувачів освіти; актуальні проблеми досліджень у галузі лінгвістики, літературознавства, професійної освіти і освіти дорослих.

Дослідники акцентували увагу на таких проблемах імплементації принципів академічної культури в сучасному науково-освітньому просторі: пріоритети поширення серед студентства академічної чесності (Любов Пшенична, перший проректор СумДПУ імені А. С. Макаренка, кандидат наук з державного управління, професор); наукові дослідження та їх соціально-економічний вплив (Артем Артюхов, кандидат технічних наук, доцент, старший дослідник, доцент кафедри маркетингу Сумського державного університету, член Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти); суперечливі позиції сучасних понять «академічна доброчесність» / «академічна недоброчесність» у контексті наукової діяльності (Інна Осадченко, доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки та освітнього менеджменту Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини); академічна культура й етика у вищій освіті (Валентина Статівка, доктор педагогічних наук, професор факультету російської мови і літератури Ланчжоуського університету (Китай)); римські рекомендації щодо вдосконалення викладання та навчання у Європейському просторі вищої освіти (Аліна Сбруєва, доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки СумДПУ імені А. С. Макаренка, керівник проєкту «Європеїзація докторських програм у галузі освіти на засадах інтердисциплінарного та інклюзивного підходів» Еразмус+Жан Моне Модуль); innovations in education on the example of Tel Aviv University (Ілля Левін, професор Школи освіти Тель-Авівського університету); модель доброчесного академічного середовища закладу вищої освіти (Сергій Омельчук, перший проректор, доктор педагогічних наук, професор кафедри слов'янської філології та світової літератури імені професора О. Мішукова Херсонського державного університету); якість педагогічної освіти – пріоритет узаємодії педагогічного університету і наукової установи (Мирослава Вовк, доктор педагогічних наук, старший науковий співробітник, завідувач відділу змісту і технологій педагогічної освіти

ШООД імені Івана Зязюна НАПН України, член Кафедри ЮНЕСКО «Неперервна професійна освіта ХХІ століття») та ін.

29-30 жовтня 2021 року відбулась V Усеукраїнська науково-практична конференція «Інновації в освіті і педагогічна майстерність учителя-словесника». Ініціатори: кафедра української мови і літератури СумДПУ імені А. С. Макаренка, відділи теорії і практики педагогічної освіти; змісту і технологій педагогічної освіти ШООД імені Івана Зязюна НАПН України. Співорганізатори: Кафедра ЮНЕСКО «Неперервна професійна освіта ХХІ століття» ШООД імені Івана Зязюна НАПН України; ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»; Таврійський національний університет імені В. І. Вернадського; Херсонський державний університет у співпраці з проектом IREX «Вивчай та розрізняй: інфомедійна грамотність» та ін.

Конференцію організовано в рамках виконання колективної наукової теми кафедри української мови і літератури СумДПУ імені А. С. Макаренка «Текст у сучасних дослідницьких парадигмах» (ДР №0121U108213), проєктів ресурсного центру професійного розвитку вчителя української мови і літератури, проєкту IREX «Медіавчительський кампус».

Мета конференції – обговорення актуальних проблем педагогічної майстерності фахівця; обмін педагогічним досвідом щодо викликів, проблем і перспектив розвитку освіти для ХХІ століття; актуальних питань проведення занять в умовах змішаного навчання; формування ключових компетентностей мовної особистості учня / студента; академічної культури і

академічної доброчесності особистості в епоху цифрових технологій; медіакультури та інфомедійної грамотності вчителя / викладача / учня, надання широкій академічній громаді інформації про хід виконання проєктів кафедри української мови і літератури; презентація результатів наукових розвідок аспірантів, докторантів, науково-педагогічних працівників, учителів.

У межах конференції відбулась публічна лекція «Україноцентризм в освітній політиці». Лектор – Георгій Філіпчук, доктор педагогічних наук, професор, дійсний член НАПН України, член Центрального правління, перший заступник голови Всеукраїнського товариства «Просвіта» імені Тараса Шевченка.

На лекції порушувалися питання не тільки стосовно інноваційних тенденцій і майстерності сучасного вчителя-словесника, а ще й такі масштабні проблеми, як формування гідного європейця в просторах модерної освіти. Досить влучно це гостре питання прокоментував Г. Філіпчук: «Щоби бути гідним європейцем, насамперед слід стати гідним українцем, шануючи достоїнство свого Роду і Народу». Саме тому було зазначено, що освіта має бути добrotною, гуманною, а головне – національною. Національній освіті, доводить Г. Філіпчук, необхідний постійний діалог як синтез, взаємовплив, взаємозбагачення національних культур. Освіта передусім потребує правди і ріднокультурного ґрунту. Людям потрібен не аргумент сили, а сила аргументу, яка забезпечить формування такої «педагогіки добра», яка допоможе народам виробити об'єктивний, гуманний цивілізаційний погляд на події, на явища, факти, які є значущими для національної, європейської, світової історії.

На пленарному засіданні було заслухано 18 доповідей. У обговоренні доповідей виступили понад 30 осіб. У межах програми науково-практичної конференції організовано 3 майстер-класи, а також роботу таких секцій:

- Секція 1. Педагогічна майстерність фахівця / учителя у вимірах інноваційних підходів;
- Секція 2. Університет-школа: комунікативна взаємодія;
- Секція 3. Заняття в умовах змішаного навчання;
- Секція 4. Актуальні питання формування ключових компетентностей мовної особистості учня / студента;

- Секція 5. Актуальні проблеми в галузі лінгвістики і літературознавства;
- Секція 6. Інноваційні методики навчання у фаховій підготовці студентів мистецьких спеціальностей;
- Секція 7. Академічна культура і академічна доброчесність особистості в епоху цифрових технологій;
- Секція 8. Медіакультура та інфомедійна грамотність учителя / викладача / учня.

Відзначимо виступи сейкхолдерів, роботодавців: Баєва Алла, учитель української мови та літератури Сумської гімназії № 1, учитель-методист («Дебатний клуб «Медіа&Учень»: плануємо, створюємо, реалізуємо»); Тараненко Олена, кандидат філологічних наук, доцент, менеджерка з розбудови потенціалу проєкту «Вивчай та розрізняй: інфомедійна грамотність» IREX («Заходи проєкту IREX «Вивчай та розрізняй: інфомедійна грамотність» як формування стійкості до впливів і безпеки в еру інформаційного безладдя»); Шарова Тетяна, доктор філологічних наук, професор кафедри суспільно-гуманітарних наук Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного («Академічна доброчесність і академічне письмо: цифровізація та комунікація»); Рябуха Алла, начальник Управління державної служби якості освіти в Україні в Сумській області («Підвищення професійного рівня і педагогічної майстерності педагогічних працівників – одна з вимог функціонування якісної школи»); Лавріненко Олександр, доктор педагогічних наук, професор, головний науковий співробітник відділу теорії і практики педагогічної освіти ІПОД імені Івана Зязюна НАПН України («Методика зовнішньої техніки вчителя в умовах організації дистанційного навчання»); Жук Михайло, кандидат філософських наук, доцент, завідувач кафедри соціально-гуманітарної освіти КЗ «Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти» («Як збільшити потенціал фахової мобільності молодого вчителя: можливості проблемно-ресурсного та індикативно-технологічного підходів»); Осадченко Інна, доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки та освітнього менеджменту Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини, голова ГО «Міжнародна

асоціація сучасної освіти, науки та культури» («Психопедагогічні умови створення едукативного середовища у закладах вищої освіти: проблеми сьогодення українських освітніх реформ») та ін.

Ураховуючи ідеї та пропозиції, висловлені в доповідях, виступах і загальній дискусії, учасниками конференції запропоновано активізувати дослідження актуальних проблем педагогічної майстерності фахівця (вчителя / викладача) в контексті реалізації Концепції «Нова українська школа», Професійного стандарту викладача вищої школи, Професійного стандарту вчителя; розширити міжрегіональну співпрацю з проблем формування педагогічної майстерності фахівця, академічної культури дослідника в освітньому просторі; наукової та професійної взаємодії педагогів, студентів та аспірантів закладів вищої освіти, педагогічних працівників і керівників закладів загальної середньої освіти з питань інноваційного розвитку освіти; спрямовувати зусилля партнерів конференції на модернізацію освітньо-професійних програм, удосконалення програмних результатів навчання відповідно до актуальних потреб ринку праці, академічної мобільності, працевлаштування випускників ЗВО.

Олена Семенов